

ИВО АНДРИЋ

Иво Андрић, човек чије име значи уметност. Неко ко ће, у свакоме од нас, пробудити неко осећање, машту, љубав, заголицати наша чула. Неко ко нас својим речима увлачи у свет боја, даха, суза, ко успева, речима исписаним на папиру, да нас води кроз путовања о којима сањамо, где чујемо лепршање светлуцавих, разнобојних, лептирових крила, где уживамо у плесу дрвећа које, уз тиху музику ветра, које гудалом, по жицама виолине ствара најлепше композиције.

Сваки уметник, својим делима, приказује своје мисли, осећања, своје фантазије, машту али, исто тако, нам тако сликовито описују и стварне догађаје, тугу, бол, нашу историју, коју не смемо и никада и нећемо заборавити. Свако дело је једна нова слика, нова импресија и ново осећање пробуђено у нама.

Андрић свако своје дело, толико сликовито описује, да су сва његова дела, једно велико платно где, уместо четкице и најразнобојније палете, речима осликава сваки скривени осмех, бол, сузу, откуцај срца, сваки шапат и сваки крик и уздах који се отме из груди мајке чије дете отимају из наручја. Како каже народна пословица: „*Језик кости нема, али кости ломе.*“ То је Андрићева највећа моћ и нешто што га и чини највећим и најзначајнијим нашим књижевником.

Андрић је писао романе, есеје, приповетке, прозу... Дела, за која је добио многобројне награде, као и орден за све што је урадио за нас и нашу књижевност и која ће заувек и остати део наше културе, историје, књижевности и наше уметности, и по којима ћемо и, самог Андрића, памтити и сврставати у великане српске историје.

Деца, Панорама, Госпођица, Мост на Жепи, Проклета авлија, Знакови поред пута, Травничка хроника и многа друга дела, али и роман, који га је највише уздигао, који је од њега створио светског великана, је роман *На Дрини Ђуприја*. За роман *На Дрини Ђуприја*, Иво Андрић је 1961. године, добио Нобелову награду за књижевност. То је дело због кога, сваки Србин може, поносно стати и, високо подигнуте главе, рећи, да је Иво Андрић наш, да је Србин, наш књижевник и да нема човека, детета који не знају његово име и дела.

Иво је много писао о својој земљи, „*малој земљи међу световима*“, која је, нажалост, кроз своју бурну прошлост доживела и преживела многе неправде, ратове, туге, борбе, многе преплетене и чудне, страшне, „надљудске“ судбине, поделе на „наше и ваше“, децу рата, која глумећи

храброст, чврсто држећи дрвене мачеве, покушавају да буду „велики, снажни и непоколебљиви“, заувек урезани поједини призори, згрчени, уплашених погледа, изгубљених детињстава, дечјих љубави, симпатија...

Андрић се, кроз своја дела, поистовећује са њима, кроз романе, приповетке, есеје, сваку његову реч, ви осећате, прожете болом, страхом, уздасима, крицима тих живота, тог доба, тог града.... Ви, читајући, постајете део тог „његовог“ живота, путујете и осећате таму ноћи када „оживе и плану небеса“, ту се изгуби човек и просто потоне у таму и звездана пространствима. Аскина „Игра за живот“ нам је подсетник да уметност, игра и воља за животом, могу да пруже отпор и победе свако зло, па и саму смрт.

Мост. Неисцрпна тема за размишљање, за разлог, за живот. Неизоставни Андрићев мотив, тиха, ћутљива али чврста грађевина која нас учи, да се препреке превазилазе, да се побеђују. Грађевина која нас учи, да је лако рушити, спалити, оборити, раставити и делити али, исто је, тако мало потребно, спојити, повезати, измирити, саградити.

„Од свега што човек у животном нагону подиже и гради, ништа није у мојим очима боље и вредније од мостова. Они су важнији од кућа, светлији, општији од храмова. Свачији и према сваком једнаки, корисни, подигнути увек смислено, на месту на ком се укршта највећи број људских потреба, истрајнији су од других грађевина и не служе ничем што је тајно или зло.“

Из сваког Андрићевог дела, из сваке његове реченице, свака његова мисао која вам је заголицала душу, навела да проживите и доживите и преживите толико различитих живота, доживљаја, дрхтаја, суза, осмеха...извући ћете поруку, смисао, разлог. Извуците оно што вам је потребно, јер, и поред борби, неправди, бола, туге, живот је, ипак, леп, чаробан и чудесан. Јер, колико год било тешко, борите се, помозите, осмехните се, уживајте и нађите смисао у свакој ноти, покрету, удаху, зраку сунца, осмеху детета, топлим загрљају и стиску руке. И, увек, идите даље! Корачајте чврстим корацима, градите мостове, не само преко река, долина, градите мостове који спајају људе, људске судбине и животе. После сваке тамне ноћи, зора, и први сунчев зрак је још топлији, милији, и, учините ли, измамите ли, макар, један осмех данас, већ сте учинили и свој и нечији живот богатијим, учинили сте, јер нам је и Андрић показао и страхоте и неправде овога живота али и да вреди, свака „мала“ или „велика“ борба, за овај свет, за наш бољи свет и живот!